

УДК 9 94

Przemysław Andrzej Wróblewski

Wybrane parafie dekanatu kodeńskiego obrządku greckokatolickiego do 1875 r. w świetle dokumentów Chelmskiego Konsystorza Greckokatolickiego

Пшемислав Анджей Врублевський

Вибрані греко-католицькі парафії Коденського деканату до 1875 р. у світлі документів Холмської греко-католицької консисторії

Коденський деканат – церковно-адміністративна одиниця Холмської греко-католицької єпархії, що існувала в 1596–1875 рр., організована за моделлю латинських дієцезій. Після 1864 р. цей адміністративний округ був включений до Бяльського деканату. У статті, на основі збережених документів Холмської греко-католицької консисторії, представлено вибрані унійні парафії Коденського деканату. Здійснено спробу висвітлити окремі аспекти організації та функціонування цих парафій в контексті загальної історії єпархії, до якої вони належали. Дослідження, результати яких викладені в цій публікації, проводилися здебільшого у фондах Державного архіву у Любліні (Польща). Студія доповнює вже існуючий на сьогодні доробок з цієї теми – праці таких дослідників, як-от А. Бучило, Д. Вереда, Ф. Жеменюк, Д. Цабай, Г. Велік, М. Малішевський.

Ключові слова: союз, Коденський деканат, Холмська єпархія, священники, греко-католицька церква, консисторія

Przemysław Andrzej Wróblewski

Selected Uniate parishes of the deanery of Kodeń until 1875 in documents of the Chelm Greek-Catholic Consistory

The Kodeń deanery was one of the deaneries of the Greek Catholic diocese of Chelm existing in the 1596–1875. The Chelm diocese was organized on the model of Latin dioceses. It existed until 1864, after which it was incorporated into the Biała Podlaska deanery. The article presents selected Uniate parishes of the Kodeń deanery based on preserved documents of the Chelm Greek-Catholic Consistory. An attempt is made to highlight the organization and history of selected parishes of the Kodeń deanery in the context of the history of the diocese to which they belonged. The presented research was conducted mainly at the collections of the State Archives in Lublin (Poland). The work complements the

already existing researches on this topic by A. Buczyło, D. Wered, F. Rzemieniuk, J. Cabaj, G. Velik, M. Maliszewski.

Keywords: Union, deanery of Kodeń, Chełm diocese, priests, Greek-Catholic church, consistory

Dekanat kodeński był jednym z dekanatów greckokatolickiej diecezji chełmskiej istniejącej w latach 1596–1875. Diecezja chełmska była zorganizowana na wzór diecezji łacińskich. W pierwszej połowie XIX w. liczba dekanatów sięgała 21, natomiast w drugiej połowie między 1862 a 1866 rokiem spadła do 12. Nie wiadomo, kiedy dokładnie powstał dekanat kodeński, jednak został zlikwidowany około roku 1866 r., a parafie tego dekanatu zostały włączone do dekanatu bialskiego [1]. Siedzibą dziekana kodeńskiego i parafią dziekańską były parafie w Zabłociu i Dobratyczach [2].

W 1871 r. car Aleksander II (1855–1881) mianował prawosławnego administratora diecezji, którym został Marcelli Popiel, prawosławny biskup połocki i witebski, a późniejszy biskup lubelski [3].

1850–1862		
L.p	Dekanaty	Liczba parafii
1.	Bialski	14
2.	Chełmski	15
3.	Dubieniecki	13
4.	Grabowiecki	10
5.	Horodelski	9
6.	Hrubieszowski	18
7.	Kodeński	15
8.	Krasnostawski	11
9.	Lubelski	18
10.	Łosicki	11
11.	Międzyrzeczki	15

1.5. Історія окремих релігійних громад

12.	Parczewski	10
13.	Sokołowski	14
14.	Szczebrzeski	13
15.	Tarnogrocki	11
16.	Tomaszowski	8
17.	Tykociński	10
18.	Tyszowiecki	17
19.	Wisznicki	12
20.	Włodawski	22
21.	Zamojski	10
1866		
L.p	Dekanaty	
1.	Augustowski	
2.	Bialski	
3.	Biłgorajski	
4.	Chelmski	
5.	Hrubieszowski	
6.	Konstantynowski	
7.	Krasnostawski	
8.	Radzyński	
9.	Sokołowski	
10.	Tomaszowski	
11.	Włodawski	
12.	Zamojski	

Tabela 1, przedstawiająca skład dekanatów diecezji chełmskiej na podstawie książki F. Rzemieniuk “Unicy Polscy 1596–1946”

Dziekanami dekanatu kodeńskiego w latach 1826–1864 byli następujący duchowni:

Imię i nazwisko	Lata posługi	Inne funkcje w kościele
Jan Pierocki	1808	Proboszcz Zabłocki
Jan Bojarski sen.	1826–1843	Proboszcz Zabłocki
Jan Szymański	1843–1860	Proboszcz Dobratycki
Jan Bojarski jr	1860–1864	Proboszcz Zabłocki
Likwidacja dekanatu kodeńskiego. Dziekani dekanatu bialskiego		

Tabela 2, na podstawie ksiąg metrykalnych parafii greckokatolickiej w Kobyłanach [4]

W skład dekanatu kodeńskiego do 1864 r. wchodziły następujące parafie, filie oraz kaplice parafialne:

Unicki dekanat kodeński					
L.p	Parafia	Filia	Kaplica	Wezwanie	Liczba wiernych
1	Choroszczyńska			Oczyszczenia NMP	513
2	Dobratycze	Lebiedziew		Podwyższenia św. Krzyża; św. Wielkiego Męczennika Eustachiusza	904
3	Dobryń			Wniebowzięcia NMP	679
4	Kobyłany			Opieki NMP	753
5	Kodeń			św. Michała Archanioła; św. Ducha	2497

1.5. Історія окремих релігійних громад

6	Копытów			św. Jana Ewangelisty	535
7	Koroszczyn			Narodzenia NMP	609
8	Kostomłoty			św. Nicetego	567
9	Krzyczew			św. Jerzego	624
10	Nepłe			Podwyższenia św. Krzyża	479
11	Piszczac		Piszczac	św. Praksedy; św. Anny	1739
12	Połoski			św. Trójcy	556
13	Pratulin			św. Trójcy	1328
14	Terespol (wcześniej Łobaczew)			św. Jana Ewangelisty	871
15	Zabłóć/ Zabłocie			św. Mikołaja	2002

Tabela 3, na podstawie statystyk Chełmskiego Konsystorza Greckokatolickiego z lat 1850–1862 [5]

Chełmski Konsystorz Grekokatolicki był instytucją posiadającą kompetencje administracyjno-sądowe. W jego skład wchodził oficjał generalny, dwóch lub trzech asesorów oraz pisarz. Oficjał był powoływany przez biskupa chełmskiego. Posiedzeniom Konsystorza przewodził biskup, a pod jego nieobecność oficjał. Został rozwiązany wraz z kasatą diecezji chełmskiej w 1875 r.

a. Kobylany, parafia pod wezwaniem Opieki Najświętszej Maryi Panny

Dokładnie nie wiadomo, kiedy powstała parafia unicka w Kobylanach. Jednak Pan G. Pelica w swoim artykule “Historia parafii Opieki Matki Bożej w Kobylanach” [6] podaje, że pierwsza

cerkiew Kobylańska wtedy jeszcze jako prawosławna powstała między 1519 a 1539 rokiem, a do unii przystąpiła dopiero około 1620 roku. Zaznacza także, że parafia, mimo iż przystąpiła do unii w 1620 r. to pozostawała oporna władzom unickim jeszcze przez około 20 lat [7]. Prawdopodobnie przeszła razem z innymi parafiami prawosławnymi na unię już na początku XVII w. Jednakże księgi metrykalne, jakie się zachowały są od roku 1810 (dwa lata po wprowadzeniu Kodeksu Napoleona) i prowadzone bez przerwy do 1875 roku [8].

W 1883 r. Bronisław Chlebowski, autor hasła o Kobylanach w Słowniku Geograficznym Królestwa Polskiego i innych Krajów Słowiańskich [9] pisze o drewnianej cerkwi Kobylańskiej oraz o wspólnym cmentarzu także dla parafian katolickich z Terespoła. Cerkiew w Kobylanach od swojego powstania do 1890 r. cały czas była drewniana, a murowana została wybudowana już w 1890 r. na potrzeby parafii prawosławnej według projektu Wiktora Syczugowa.

Pierwszym znanym proboszczem był ksiądz Jakub Miżewski pojawiający się przy okazji dokumentu nadającego parafię Kobylańską nowemu proboszczowi – ks. Piotrowi Ostaszewskiemu. Nadania owego dokonał jako właściciel dóbr Kobylańskich król Stanisław August Poniatowski w 1790 r.

Ogólnie znanych jest dziesięciu duchownych unickich, którzy sprawowali zarząd nad parafią Kobylańską. Nie wszyscy jednak pełnili tego urzędu jako proboszczowie, a jedynie jako administratorzy parafii. Były dwa przypadki, że urząd przechodził w rodzinie, jak to było w przypadku Paszkiewiczów i Koncewiczów. Rodzina Koncewiczów w tym samym okresie sprawowała administrację nie tylko nad cerkwią w Kobylanach, ale także w Terespołu. Ksiądz Kalikst Koncewicz był najdłużej sprawującym urząd proboszczem w Kobylanach, gdyż czynił to przez 36 lat, to za jego urzędowania zaczęto wprowadzać także język rosyjski do ksiąg urzędu stanu cywilnego parafii.

1.5. Історія окремих релігійних громад

Parafia unicka w Kobylanach została zlikwidowana po ponad 250 latach i zmieniona w parafię prawosławną w 1875 r. wraz z kasatą unii przez rząd carski.

Imię i nazwisko	Lata posługi	Funkcja (proboszcz/ administrator)
Jakub Mizewski	Do 1790 r.	Proboszcz
Piotr Ostaszewski	Od 1790 – prawdopodobnie do 1810 roku	Proboszcz
Daniel Paszkiewicz	1810–1819	Proboszcz
Julian Paszkiewicz	1820–1825	Proboszcz/ administrator
Tomasz Szulakiewicz	1825 – 29 listopada 1826 [10]	Administrator
Justyn Budziłowicz	1826–1829	Administrator
Andrzej Koncewicz	1829–1834	Administrator
Kalikst Koncewicz	1834–1870	Proboszcz/ administrator
L. Karpowicz	1870–1872	Administrator
Julian Nasalski	1872–1875	Administrator

Tabela 4, na podstawie ksiąg metrykalnych parafii greckokatolickiej w Kobylanach

Cerkiew w Kobylanach istnieje do dzisiaj. Zarządza nią cerkiew prawosławną.

Poniżej kilka dokumentów związanych z historią parafii unickiej w Kobylanach.

1849 r. Prośba ks. Kaliksta Koncewicza proboszcza parafii Kobylany o nadanie mu administracji nad parafią unicką w Terespolu [11].

Do Jaśnie Wielmożnego księdza Biskupa Diecezji Chełmskiej.

Najdostojniejszą zanoszę prośbę do Jaśnie Wielmożnego Pasterza o udzielenie Administracji Parafii Terespol na osobę moją, w prawdzie posiadam Probostwo Kobylany, ale że jest liche w swoich gruntach nie wystarcza na chleb dla mnie i mojej familii których wynosi liczba osiem osób. Przytem mieści się przy mnie pozostała wdowa a siostra moja po x. Marku Charłamowiczu parochu Konstantynowskim wraz z córką swoją. Racz za tym Jaśnie Wielmożny Panie wejrzeć w nędzne położenie moje i dopomóż łaską swoją którey błagam – co się tyczy dogodności posługi Parafialnej te jak najakuratniej pełniłem i nadal pełnić będę i Parafianie nie mają i mieć nie będą żadnej przykrości – fundusz przeto nie poniesie żadnego uszczerbku, za co ręczę sumiennie a łaska JW. Pasterza dla mnie stanie dobroczynnym oparciem – na co oczekuję względnej odpowiedzi.

Kobylany 7/19 lutego 1849 r.

x. Kalikst Koncewicz Paroch Kobylański

1856 r. Opis Życia księdza unickiego Jerzego Koncewicza administratora parafii unickiej w Terespolu [12].

Opis Życia

Urodziłem się w Kobylanach w powiecie Bialskim, guberni Lubelskiej. Do roku 1842 zostawałem pod opieką rodziców, w tym także roku oddany byłem do szkół Bialskich. Po ukończeniu których w 1849 r. przyjęty byłem do Seminarium Diecezjalnego Chełmskiego, gdzie uczyłem się na nauki przypisane. W roku zaś 1854 przyjąłem święcenia Kapłańskie i od tego momentu pełnię obowiązki Administratora parafii Terespol.

Terespol, dnia 3/15 czerwca 1856 r.

x. J. Koncewicz

1.5. Історія окремих релігійних громад

b. Kodeń, parafia pod wezwaniem św. Michała Archanioła i kaplica pod wezwaniem Ducha Świętego

Mimo iż dekanat nosił swoją nazwę od miejscowości Kodeń, dawnej siedziby Sapiehów to jednak nie był stolica dekanatu. Cerkiew św. Michała Archanioła w Kodniu nie wiadomo, kiedy dokładnie została ufundowana, prawdopodobnie fundatorem tej cerkwi jak i cerkwi św. Ducha [13] był Paweł Sapieha, a utrzymywała obie w II połowie XIX w. hrabina z Branickich Krasieńska [14]. Statystyka stworzona na potrzeby Chełmskiego Konsystorza z 1826 r. mówi o jeszcze jednej cerkwi filialnej, a mianowicie o cerkwi św. Trójcy, jednak więcej o niej dokładniej nie pisze.

Dziekan w raporcie z 1862 r. pisze, że obie cerkwie potrzebują remontu, wymagają wymiany dachu, a cerkiew św. Michała jako drewniana także wymiany podłogi. Jedynie cerkiew św. Michała posiadała ikonostas i carskie wrota.

Imię i nazwisko	Lata posługi	Funkcja (proboszcz/ administrator)
Symeon Horoszewicz	1826–1865	Proboszcz
Henryk Kalicki	1865–1875	Administrator

Tabela 5, na podstawie ksiąg metrykalnych parafii Kodeń z lat 1826–1875

Cerkiew św. Michała archanioła została rozebrana przez Rosjan w 1876 r., Ducha Świętego jako murowana została przerobiona na cerkiew prawosławną, a kościół św. Anny zmieniony w tym samym roku na sobór św. Trójcy. Cudowny obraz Kodeńskiej Madonny rozkazem władz rosyjskich został wywieziony z Kodnia na Jasną Górę, gdzie przebywał do 1927 r.

Obecnie dawna cerkiew Ducha Świętego jest kaplicą parafii rzymskokatolickiej św. Anny w Kodniu.

c. Zabłocie, parafia pod wezwaniem św. Mikołaja

Siedzibą dziekana dekanatu kodeńskiego i parafią dziekańską była głównie parafia w Zabłociu. Paroch zabłocki Jan Bojarski jako dziekan kodeński w raporcie do Chełmskiego Konsystorza Greckokatolickiego pisał w 1862 r., że cerkiew św. Mikołaja Biskupa w Zabłociu jest niewiadomej erekcji, lecz w dobrym stanie. Posiadała ikonostas i carskie wrota w przeciwieństwie do innych parafii w dekanacie jak np. w Piszczacu czy to w cerkwi parafialnej czy w kaplicy [15].

Imię i nazwisko	Lata posługi	Funkcja (proboszcz/administrator)
Jan Bojarski sen.	1811–1861	Administrator / proboszcz
Jan Bojarski jr.	1861–1864	Proboszcz (syn Jana Bojarskiego poprzedniego parocha)
Bazyli Budziłowicz	1866–1872	Administrator
Jan Starosielec	1872–1874	Proboszcz
Paweł Iskricki	1874–1875	Proboszcz

Tabela 6, proboszczów i administratorów parafii w Zabłociu [16]

Jan Bojarski był najdłużej urzędującym parochem w Zabłociu. Posługę swą sprawował przez 50 lat [możliwe, że dłużej] w latach 1811–1864, po nim urząd objął jego syn, także Jan, który sprawował urząd już tylko 4 lata.

Cerkiew w Zabłociu istnieje do dzisiaj. Zarządza nią cerkiew prawosławna.

d. Dobratycze, parafia pod wezwaniem Podwyższenia Krzyża Świętego

Cerkiew ta została wybudowana około roku 1733, a była odnawiana w roku 1845 r. W raporcie dziekana czytamy, że w 1862 r. potrzebowała kolejnego remontu, do czego zobowiązał się kolator Jan Lipiński. Cer-

1.5. Історія окремих релігійних громад

kiev posiadała ikonostas i carskie wrota. Do parafii w Dobratyczach jako kościół filialny należała także cerkiew pod wezwaniem św. Eustachiusza w Lebidziewie.

Imię i nazwisko	Lata posługi	Funkcja (proboszcz/ administrator)
Antoni Koncewicz	1810–1813	Proboszcz
Andrzej Koncewicz	1813–1815	Administrator
Bartłomiej Śmigielski	1815–1823	Proboszcz
Julian Paszkiewicz	1823–1824	Administrator
Jan Kaliński	1824–1825	Administrator
Jan Szymański	1825–1860	Proboszcz / Dziekan kodeński
Teofil Bojarski	1861 – (?)	Proboszcz

Tabela 7, na podstawie ksiąg metrykalnych parafii w Dobratyczach z lat 1810–1861 [17]

Na terenie parafii ostatnie lata życia spędził i został pochowany ks. Paweł Szymański, któremu mieszkańcy Dobratycz wzniesli pomnik z następującym epitafium:

“X: Pawłowi Szymańskiemu, Doktorowi świętej teologii, Prałatowi Dziekanowi Kapituły Katedralnej Chełmskiej, Dziekanowi Wydziału Teologicznego w B: Uniwersytecie Warszawskim, mężowi pełnemu cnót chrześcijańskich, zasług w Kościele i głębokiej nauki. Brat Jego i obywatele Podlascy wzniesli ten pomnik R: 1856”

Cerkiew ta nie zachowała się do naszych czasów. Obecnie znajduje się tam cerkiew prawosławna oraz kaplica rzymskokatolickiej parafii w Terespolu.

e. Lebiedziew, filia parafii w Dobratyczach pod wezwaniem św. Wielkiego Męczennika Eustachiusza

Cerkiew pod wezwaniem świętego Wielkiego Męczennika Eustachiusza została wybudowana po 1550 roku [18]. Była to cerkiew drewniana ufundowana przez Mikołaja Sapiechę a zapieczętowana 1862 r. przez biskupa administratora diecezji chełmskiej [19] Jana Teraszkiewicza (1851–1863). Została rozebrana po 1875 przez władze rosyjskie [20].

Jako cerkiew filialna podlegała pod parafię Dobratycze, skąd dojeżdżali (ok. 2–3 km.) duchowni.

W przeciwieństwie do Kodnia, prowadzono tutaj oddzielne księgi metrykalne dla parafii w Dobratyczach oraz dla filii w Lebiedziewie. Tutaj zachowały się księgi z lat 1816–1848 i są przechowywane w Archiwum Państwowym w Lublinie.

f. Łobaczew / Terespol, parafia pod wezwaniem św. Jana Ewangelisty

Pierwsze wzmianki o parafii unickiej w Łobaczewie pochodzą z 1648 r., kiedy to Łobaczew należał do dóbr Błotkowskich, a ich właścicielami byli już Wazowie. Najstarszy zapis znajduje się w księgach kapituły brzeskiej z 1648 r., dowiadujemy się z niego, że parochem cerkwi Łobaczewskiej, w tym czasie był Jan Troczenie.

Świątynia łobaczewska wraz z plebanią i dobrami należącymi do niej leżała na skraju wsi Łobaczew. Po translokacji natomiast cerkiew w Terespolu była najdalej na zachód wysuniętym elementem miasta. Cerkiew łobaczewska w czasie wizytacji z 1726 r. podlegała pod dekanat brzeski i była ufundowana przez Hetmana Wielkiego Litewskiego Ludwika Konstantego Pocięja (1664–1730), a jej prezbiterem w tym czasie był Stefan Pracki. Była to cerkiew drewniana z dachem gontowym, małą kopułką i krzyżami żelaznymi. Między wrześniem 1762 a grudniem 1763 [a nie jak podaje w swoich pracach p. Stanisław Jadczak rok 1745] następuje translokacja cerkwi z Łobaczewa na obecne miejsce do założonego w 1697 r. Terespoła [21, s. 291], przeniesienie następuje łącznie

1.5. Історія окремих релігійних громад

z przeniesieniem wezwania, a w 1783 r. w dokumentach konsytorskich czytamy o cerkwi terespolskiej, czyli łobaczewskiej [22, s. 291]. Akta konsytorskie podają także, że ówczesnym parochem, za którego rządów dokonana się translokacja był Piotr Boniecki [23, s. 21v].

Po dokonanej translokacji cerkwi nastąpiła jej wizytacja kanoniczna, która odbyła się w 1763 r. W dokumencie wizytacyjnym czytamy, że cerkiew została przeniesiona z Łobaczewa i ufundowana przez Jana Jerzego hrabiego Flemminga Podskarbiego Wielkiego Litewskiego [24, s. 1]. “Cerkiew ta w strukturze swojej murowana, z kopułami blachą obitymi żelaznymi krzyżami i dachem gontem drewnianym krytym” [25, s. 1]. Cerkiew posiadała w ołtarzu głównym obraz Matki Bożej “przez J.W. Fundatora darowany”, carskie wrota złożone z ikoną św. Jana Ewangelisty, “pod którego tittuli ecclesie” cerkiew jest wzniesiona [26, s. 1]. Obrazy świętych, w tym świętego Hieronima, a poniżej balaski. Konfesjonał szary, ławki i obrazy “ze starej cerkwi Łobaczewskiej przeniesione” [27, s. 1v].

Proboszcz	Lata	Uwagi
Jan Troczenie	1648	Proboszcz
Stefan Pracki	1726	Proboszcz
Piotr Boniecki	1759–1763	Proboszcz
Michał Horaczko	1796–1827	Urodzony w 1770 roku, wyświęcony w 1795 r., mianowany parochem 12 października 1796 r. [28, s. 74]
Eliasz Saykowicz	1827–1831	Usunięty z probostwa za sprzyjanie powstaniu listopadowemu i stronnictwu Czartoryskich.
Kalikst Kuncewicz	1831–1837	Administrator
Andrzej Proniewicz(?)	1838	Administrator Nazwisko słabo czytelne
Kalikst Koncewicz	1849–1870	Proboszcz w Kobylanach, Administrator w Terespolu

Tabela 7.

Inni duchowni posługujący unitom w Terespolu w XIX wieku [29, s. 16–17]:

- Jan Budziłłowicz (1865, 1875) pochowany w 1876 r. w Terespolu
- Jan Żypowski
- Ludwik Mikołaj Mazanowski (1859–1872)
- Hieromnich Józef Kołbuś – bazylianin (1865–1873)
- Filip Troć
- Feliks Michałowski (1848–1873, 1880–1889)

Niestety po włączeniu parafii unickiej w Terespolu do chełmskiej diecezji prawosławnej zlikwidowano unię, a unicy zostali zmuszani do przechodzenia na prawosławie. Cerkiew w Terespolu istnieje do dzisiaj. Zarządza nią cerkiew prawosławna.

g. Koroszczyń, parafia pod wezwaniem Narodzenia Najświętszej Maryi Panny

W raporcie dziekana kodeńskiego z 1862 r. czytamy, że cerkiew w Koroszczynie została wybudowana w 1764 r. Jednak w aktach wileńskiej komisji archeograficznej czytamy, że parafia w Koroszczynie została ufundowana w 1609 r. przez kniazia Iwana Szujskiego [30].

W 1862 r. była w dobrym stanie, posiadała ikonostas i carskie wrota, a jej ówczesnym kolatorem był dziedzic Koroszczyzna Grzegorz Franciszek Kuczyński. Cerkiew nie zachowała się do naszych czasów, została rozebrana po 1900 r. [31]

Imię i nazwisko	Lata posługi	Funkcja (proboszcz/administrator)
Justyn Budziłłowicz	1812–1827	Proboszcz
Jan Budziłłowicz	1855–1875	Proboszcz

Tabela 8, na podstawie ksiąg metrykalnych parafii w Koroszczynie z lat 1812–1827 i 1855–1875 [32]

1.5. Історія окремих релігійних громад

Dekanat został zlikwidowany i włączony do dekanatu bialskiego po 1864 r. Unia została reaktywowana w 1924 r. przez biskupa podlaskiego Henryka Przeździeckiego, a na mocy instrukcji papieskiej papieża Piusa XI objął jurysdykcję nad nowym obrządkiem.

1. Rzemieniuk F. Unicy Polscy 1596–1948. Siedlce, 1998. S. 41–43.
2. . Akta Stanu Cywilnego Parafii Greckokatolickiej w Kobylanach // Archiwum Państwowe w Lublinie (dalej – APL). F. 35/2022/0.
3. Rzemieniuk F. Unicy Polscy 1596–1948. Siedlce 1998. S. 41–43.
4. Akta Stanu Cywilnego Parafii Greckokatolickiej w Kobylanach // APL. F. 35/2022/0.
5. Maliszewski M., Welik G. Unicy Podlascy. Przewodnik Historyczny. Siedlce, 1992. Aneks.
6. Pelica G. J. Historia parafii Opieki Matki Bożej w Kobylanach // Wiadomości Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego. Warszawa, 2012. № 2(267). Luty.
7. Pelica G. J. Historia parafii Opieki Matki Bożej w Kobylanach // Wiadomości Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego. Warszawa, 2012. № 2(267). Luty.
8. Akta Stanu Cywilnego Parafii Greckokatolickiej w Kobylanach // APL. F. 35/2022/0; W archiwum w Lublinie brak ksiąg z lat 1824–1825.
9. Chlebowski Br. Kobylany Nadbużne // Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i innych Krajów Słowiańskich / red. F. Sulimierski, Br. Chlebowski, Wł. Walewski. Warszawa, 1883. T. IV. S. 211–212.
10. Akta osobowe księdza Szulakiewicz Tomasz // APL. F. 35/95/0/12.3/1046. S. 3.
11. Akta osobiste. Koncewicza Kalikst // APL. F. 850. S. 7.
12. Akta osobiste. Koncewicz Jerzy // APL. F. 848. S. 15.
13. Spisy statystyczne i raporta periodyczne 1862–1864 // APL. F. 35/95/0/6/163. S. 282.
14. Spisy statystyczne i raporta periodyczne 1862–1864 // APL. F. 35/95/0/6/163. S. 282, prawdopodobnie Eliza Elżbieta Krasińska 1820–1876.
15. Spisy statystyczne i raporta periodyczne 1862–1864 // APL. F. 35/95/0/6/163. S. 283, 307.
16. Akta Stanu Cywilnego Parafii Greckokatolickiej w Zabłociu // APL. F. 35/2177/0.

17. Akta Stanu Cywilnego Parafii Greckokatolickiej w Dobratyczach // APL. F. 35/1987/0.

18. Jednak w raportach statystycznych podawana jest data budowy 1799 lub początek XVIII w. // APL. Spisy statystyczne i raporta periodyczne z lat 1849–1854. F. 35/95/0/6/154. S. 17.

19. Spisy statystyczne i raporta periodyczne 1862–1864 // APL. F. 35/95/0/6/163. S. 281v.

20. Katalog zabytków sztuki w Polsce. Województwo lubelskie powiat Biała Podlaska / red. K. Kłendo-Korczakowa, A. Oleńska, M. Zgliński. Warszawa, 2006. S. 149.

21. Litewskie Państwowe Archiwum Historyczne (Lietuvos Valstybes Istorijos Archyvas) (dalej – LVIA). F. 634. Op. 3. Spr. 15. S. 21v.

22. LVIA. F. 634. Op. 3. Spr. 15. S. 21v.

23. LVIA. F. 634. Op. 3. Spr. 15. S. 21v.

24. LVIA. F. 605. Op. 7. Spr. 37.

25. LVIA. F. 605. Op. 7. Spr. 37.

26. LVIA. F. 605. Op. 7. Spr. 37.

27. LVIA. F. 605. Op. 7. Spr. 37.

28. APL. F. 95. Op. 139. S. 131–132.

29. Daniluk R. Tajna misja jezuitów na Podlasiu. Kraków, 2009. 776 s.

30. Akty izdavaemye Vilenskoj Arheograficzeskoj Kommissieju vysoczajsze uczeźdennoju w Vilnie. T. 2: Akty Brestskago zemszego suda. S. 21–23.

31. Spisy statystyczne i raporta periodyczne 1862–1864 // APL. F. 35/95/0/6/163. S. 282.

32. Akta stanu cywilnego Parafii Greckokatolickiej w Koroszczynie // APL. F. 2033/0/2.4.